

Pelastustoimen ja
siviilivalmiuden
TKI-linjaukset 2022 – 2026,
toimintasuunnitelma ja
tutkimusohjelma
2022- 2024

Teija Mankkinen 9.6.2022

Pelastustoimen tutkimuspäivät

Tausta

- Sisäministeriön pelastusosasto vahvisti pelastustoimen tutkimuslinjaukset toukokuussa 2016 (nk. PETU) ja ne katselmoitiin ja päivitettiin 2017 (nk. PETU10+) Pelastusopiston TKI-palveluiden toimesta. Vuoden 2017 jälkeen tutkimuslinjauksia ei ole päivitetty.
 - tutkimuslinjaukset, keihäänkärjet ja aiheet muodostavat laajan ja monitahoisen asiakokonaisuuden. Tästä huolimatta monet aiheet kuten esimerkiksi pelastustoimen lainsäädäntötutkimus ja siviilivalmiuteen liittyvät kysymykset eivät näy tutkimuslinjauksissa.
- Tutkimus- ja kehittämistyöryhmässä esitettiin tarve nykyistä yksinkertaisempaan, alan toimijoiden yhteiseen pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoiminnan ohjausasiakirjaan, joka tukisi kulloistenkin painopisteiden ja tutkimusaiheiden valintaa.

Työskentelyn toteutus

- Hankkeen aikataulu 1.12.2020 – 31.12.2021
- Tutkimusprioriteettien/ohjelman päivitys yksinomaan ei riitä, vaan rinnalle tarvitaan kokonaisvaltaisempi toimintamallin uudistaminen (=linjaukset)
- Pohdittava, mitä vaikutuksia halutaan saada aikaan, mihin prosesseihin halutaan kiinnittyä ja keiden tahojen kanssa työtä tehdään (roolit)
- Työtä ohjasi Jonna Heliskoski, N4C
- Kevät 2021:
 - laaja keskustelu nykyisestä toimintamallista ja sen kehittämistarpeista
 - linjausten laatiminen
- Syksy 2021:
 - jakautuminen työryhmiin ja muutostavoitteiden työstäminen toimeenpanosuunnitelmaksi

Missä tietoa hyödynnetään

- pelastustoimen strategia- ja ohjelmatyössä,
 - mahdollistetaan tietoperusteinen toiminnan suunnittelu, johtaminen ja muutosten ennakointi
- pelastustoimen ja siviilivalmiuden kehittämisen pohjana ja mahdollistajana (ml. palvelut) kaikilla hallinnon tasoilla
- pelastustoimen ja siviilivalmiuden toiminnan arvioinnissa ja seurannassa
- koulutuksen ja kyvykkyyksien kehittämisessä

Tehtävänä

1. Määritellä pelastustoimen ja siviilivalmiuden TKI-toiminnan vaikuttavuustavoite
2. Tuottaa pelastustoimen ja siviilivalmiuden TKI-toiminnan strategiset linjaukset
3. Laatia toimintasuunnitelma
 - toiminnan viitekehys ja periaatteet
 - yhteisen ymmärryksen vahvistaminen
 - tuetaan valtakunnallisten strategisten tavoitteiden toimeenpanoa

Vaikuttavuustavoite

Ihmisten ja ympäristön turvallisuus paranee ajantasaisen TKI-toiminnan seurauksena.

Strategiset linjaukset

1. Monialaista ja yhteistä tutkimus- ja kehittämistyötä lisätään.
2. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tietopohjaa ja tiedon hyödyntämistä vahvistetaan.
3. Kokeilut vakiintuvat osaksi toiminnan kehittämistä.

1. Monialaista ja yhteistä tutkimus- ja kehittämistyötä lisätään 1/2

TOIMENPIDE 1: Rakennetaan asiantuntijaverkosto monialaisen yhteisen työn käynnistämiseksi

- Pelastustoimen ja siviilivalmiuden TKI-asiantuntijuuden kasvattaminen.
- Varmistaa tutkimusprioriteettien perustuminen asiantuntija-arvioon ja monitieteiseen ja ajantasaiseen tutkimustietoon.
- Tutkimus- ja kehittämistoiminnan monitieteisyyden vahvistaminen.
- Pelastustoimea ja siviilivalmiutta koskevan tutkimus- ja kehittämistoiminnan volyymin kasvattaminen.
- Eri alojen tutkijoiden ja asiantuntijoiden tietämyksen lisääminen pelastustoimesta ja sen tutkimustarpeista.

1. Monialaista ja yhteistä tutkimus- ja kehittämistyötä lisätään 2/2

TOIMENPIDE 2: Laaditaan selvitys valtakunnallisesti keskitetyn tutkimus-, kehittämis- ja analysointirakenteen perustamisesta

- Selvityksen laatiminen valtakunnallisesti keskitetyn tutkimus-, kehittämis- ja analysointirakenteen perustamisesta.

Lähtökohdat

- Monialaisen ja pitkäjänteisen TKI-toiminnan tueksi tarvittavien **riittävien resurssien varmistaminen** on edellytys laadukkaana pelastustoimen ja siviilivalmiuden TKI-toiminnan toteuttamiselle.
- Nykyisillä resursseilla ja rakenteella ei kyetä vastaamaan **toimintaympäristön muutosten** tuottamiin tietotarpeisiin.
- On varmistettava tarvittavien **kyvykkyyksien rakentaminen** pelastustoimen ja siviilivalmiuden johtamisen, suunnittelun ja kehittämisen tueksi.

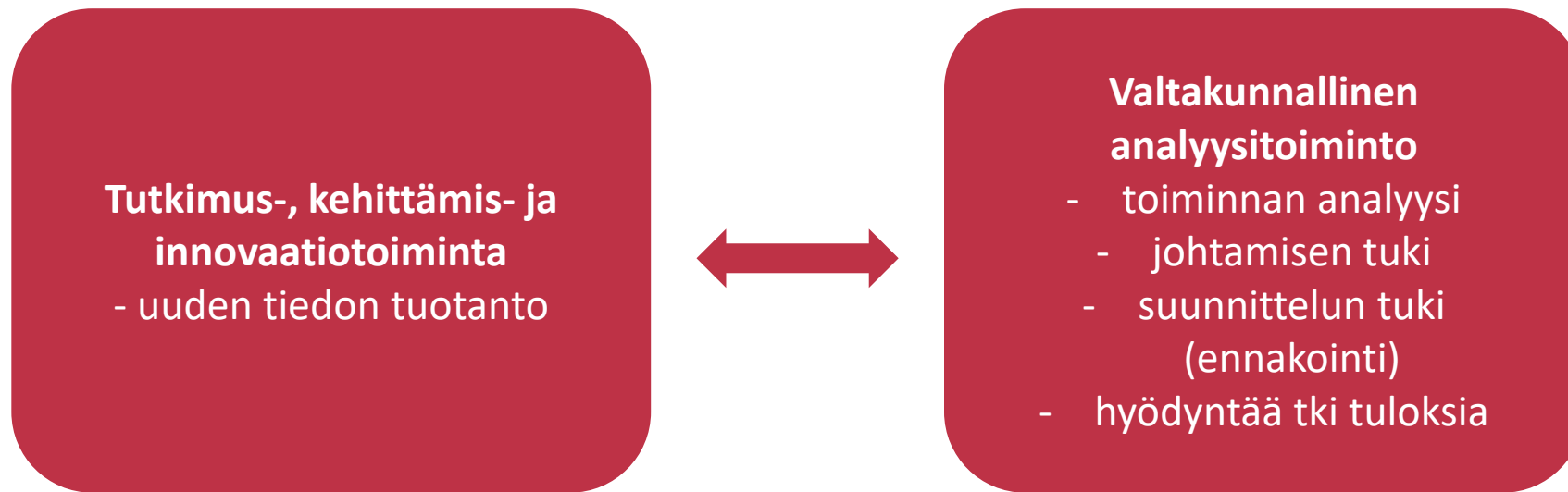

Analyysitoiminta ohjauksen ja johtamisen tukena

- Hyvinvointialueohjaus edellyttää ajantasaista ja analysoitua tietoa, joka on helposti saatavilla
 - toimintaympäristö- ja aluetiedot
 - suorituskkytiedot
 - seurannan ja arvioinnin tietopohjan kehittäminen
 - hyvinvointialueiden vertailutietojen analyysi
 - toiminnan ja taloustietojen yhdistäminen
- Johtamisen ja suunnittelun tuki
 - analyysitiedon tuottaminen
 - informaatio-ohjaus
- Valtakunnallinen viestintä edellyttää analyysitiedon tuottaminen pelastustoimen toiminnasta eri näkökulmista, eri kohderyhmille ja eri tarpeisiin
 - proaktiivinen ja reaktiivinen viestintä toiminnasta
 - pelastustoimen imago

Analyysitoiminnolla tuetaan TKI-toimintaa

2. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tietopohjaa ja tiedon hyödyntämistä vahvistetaan 1/2

TOIMENPIDE 1: Laaditaan pelastustoimen ja siviilivalmiuden tutkimusohjelma ja aloitetaan tutkimusprioriteettien toimeenpano.

- Määritellään yhteinen tahtotila TKI-tietopohjasta ja sen hyödyntämisestä.
- Kuvataan ja otetaan käyttöön toimintamalli tieto- ja tutkimustarpeiden tunnistamiseksi sekä priorisoimiseksi.
- Laaditaan pelastustoimen ja siviilivalmiuden tutkimusohjelma.
- Pelastustoimen hanketoiminnan kansallinen koordinaatio on toteutettu

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tietopohjaa ja tiedon hyödyntämistä vahvistetaan 2/2

TOIMENPIDE 2: Rakennetaan TKI-toiminnan viestintämalli.

- Rakennetaan viestintä ja vuorovaikutuskäytännöt TKI-toiminnan asiantuntijaverkoston luottamuksen vahvistamiseksi
- Rakennetaan viestintämalli pelastustoimen ja siviilivalmiuden TKI-toiminnan viestinnälle

TOIMENPIDE 3: Määritellään vaikuttavuuden ja vaikutusten todentamisen mittarit.

- Tunnistetaan TKI-toiminnan vaikutusten kannalta keskeiset prosessit TKI-toiminnassa
- Analysoidaan prosessien nykytilat ja tunnistetaan mahdollisuudet niiden kehittämiseksi TKI-toiminnan tuottamaa ymmärrystä hyödyntämällä
- Määritellään vaikutusten seurannan mittarit

3. Kokeilut vakiintuvat osaksi toiminnan kehittämistä

TOIMENPIDE: Luodaan edellytyksiä kokeilukulttuurin edistämiseksi.

- Tuetaan meneillään olevia kokeiluja viestinnällä ja tietoa jakamalla
- Rakennetaan toimintamalli kokeilujen edistämiseksi.

Tutkimusohjelma 2022 - 2024

Painoalueet

- Hyvinvointialueuudistusta koskeva tutkimus (2022-2024)
- Pelastustoimen varautuminen ilmastoriskeihin (2022-2024)
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus (2022-2024)
- Pelastustoimen suorituskyky (2022-2024)

Hyvinvointialueuudistusta koskeva tutkimus

- **Hyvinvointiuudistuksen vaikuttavuus**
 - uudistuksen vaikutukset Pelastustoimeen (lähtötaso ja seuranta)
- **Hyvinvointialueuudistuksen valmistelu**
 - pelastustoimen järjestämisvastuun siirtymistä hyvinvointialueille valmistelevien hankkeiden ja toimien vaikuttavuustutkimus
- **Pelastustoimi hyvinvointialueiden siirtymävaiheessa**
 - pelastustoimi osana hyvinvointialueiden rakentumista
 - media-analyysi pelastustoimen näkyvyydestä osana hyvinvointialueuudistusta
- **Pelastustoimi hyvinvointialueilla**
 - hyvinvointialueuudistuksen tavoitteet pelastustoimessa ja niiden toteutuminen
 - palvelujen yhdenvertainen toteutuminen
 - tiedolla johtaminen hyvinvointialueilla
 - pelastustoimen varautuminen

Pelastustoimen varautuminen ilmastoriskeihin

- **Sään ääri-ilmiöiden ennustemallit pelastustoimessa**
 - Sään ääri-ilmiöiden vaikutukset pelastustoimen tehtäviin
 - Ilmastonmuutoksen vaikutukset Pelastustoimen suorituskykyvaatimukseen
- ***Pelastustoimi ilmastoriskeissä***
 - Pelastustoimen vastuu ja toimenpiteet ilmastonmuutoksen torjunnassa
 - Pelastustoimen varusteet ja kalusto sään ääri-ilmiöissä
 - Uudet tekniikat yhteiskunnassa pelastustoimen tehtävien näkökulmasta (sähköautot, autonominen liikenne, kaasautot)
 - Pelastustoimen tekniikat ja taktiikat sään ääri-ilmiöissä

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus

- ***Pelastustoimen henkilöstön tasa-arvo ja yhdenvertaisuus***
 - Yleinen seuranta tasa-arvon nykytilasta ja kehittämisestä (veto- ja pitovoimatekijäksi)
 - Tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja epäasialliseen kohteluun liittyvien prosessien toimivuus
 - Monimuotoisuuden johtaminen (ml. mm. organisaatiokulttuuri)
 - Yhdenvertaiset etenemismahdollisuudet ja yhdenvertainen palkitseminen (ml. alueellinen yhdenvertaisuus)
 - Ulkomaalaistaustaiset henkilöt pelastustoimessa
- ***Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus pelastusalan koulutuksessa***
 - Fyysisen toimintakunto ja yhdenvertaisuus pääsykoevaatimuksissa
 - Yhdenvertaisuus pelastaja- ja päällystökoulutuksessa
 - Ulkomaalaistaustaiset henkilöt pelastustoimen koulutuksessa (ml. kielellinen yhdenvertaisuus)
- ***Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus palvelutoiminnassa ja asiakastilanteissa***
 - Kansalaisten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (hyvän hallinnon periaatteet)
 - Asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu kielellisestä, etnisestä jne. taustasta riippumatta
 - Yhdenvertaisuus alueellisessa palvelutarjonnassa
- ***Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus pelastusalan järjestö- ja vapaaehtoistoiminnassa***

Pelastustoimen suorituskyky

- ***Pelastustoimen toimintaympäristö ja suorituskyky***
 - pelastustoimen toimintaympäristön muutosten ennakointi
 - onnettomuuksien ennustamisen menetelmät
 - pelastustoimen skenaariot
 - pelastustoiminnan toimintavalmiusaika
- ***Pelastustoimen kehittyminen ja tulevaisuus***
 - pelastustoimen suorituskyky hyvinvointialueilla
 - käypäsammutussuositus
 - kyvykkyyksiä koskeva tutkimus
 - pelastustoimi suuronnettomuuksissa ja muissa poikkeusoloissa
- ***Pelastustoimen kustannushyöty ja vaikuttavuus***
 - kustannusvaikuttava suorituskyky
 - suorituskyvyn toteutuminen
 - pelastustoimen asiakkuus ja sen muutokset

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi